

6. Allwright D. Viruses encountered in intensively reared ostriches in South Africa // D.Allwright / Proceedings of the Conference "Improving Our Understanding of Ratites in a Farming Environment", Manchester, March 1996.- Manchester,1996. - P. 27 - 29.
1. 7. Cilliers C.C. Growth curves of ostriche from Oudtshoorn in South Africa //C.C. Cilliers, J.J. Du Perez, J.S.Martiz [et al]/ animal Science. - 1995. - N 61. - P. 161 - 164.
7. Horbanczuk J. Influence of assistance during hatching on the mortality and growth rate of ostrich chicks // J. Horbanczuk, J. Sales J./ Archiv fur Geflugelkunde. - 2000. - 64, N 1.-P. 40 - 41.
8. Jorgensen P.H. Isolation and characterization of avian paramyxovirus type 1 (Newcastle disease) viruses from a flock of ostriches (*Struthio camelus*) and emus (*Dromaius novaehollandiae*) in Europe with inconsistent serology // P.H. Jorgensen, J. Herczeg, B. Lomnicz [et al]/ Avian Pathology. - 1998. - N 27. - P. 352 - 358.

УДК:619:616.24-002-085.636

УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕРАПІЇ СВИНЕЙ ПРИ ЛЕПТОСПІРОЗІ.

Фотін А.І., Полутіна Г.Г.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Поширення лептоспірозу серед сільськогосподарських тварин, в тому числі свиней з утворенням антропоургічних осередків привело до формування самостійного типу хвороби. Лептоспіроз може існувати як сільськогосподарський зооноз без зв'язку з природними осередками інфекції. Антропоургічні осередки можуть з'являтися у місцях, де резервуаром інфекції є шури. Захворювання у свиней та інших сільськогосподарських тварин реєструються практично щорічно. За останні роки помічено значне зростання захворюваності свиней, що ймовірно, пов'язано з активацією природних і антропогенних осередків.

Різноманітність клінічних проявів ускладнює своєчасну діагностику лептоспірозу, що веде до пізнього лікування. Останнім часом тяжкість перебігу (до 70% серед хворих) і високу летальність від лептоспірозу пов'язують зі зміною провідного серовару збудника та переважанням найбільш патогенного з них *L. icterohaemorrhagiae*.

Лептоспіроз гальмує розвиток тваринництва, що позначається на відтворенні поголів'я, призводить до дезорганізації господарської діяльності у племінній справі. І свідчить про актуальність досліджуваної проблеми.

Аналіз основних досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми.

Лептоспіроз–природно осередковий або антропоургічний зооноз бактеріальної природи, що відноситься до групи особливо небезпечних інфекційних захворювань. перебігає із гарячкою, загальною інтоксикацією, ураженням нирок, печінки, серцево-судинної та нервової систем, геморагічним синдромом. В Україні він реєструється в усіх областях, причому зберігається тенденція до подальшого зростання захворюваності. [3-6]

Захворювання викликається лептоспірами (близько 200 патогенних сероваріантів, об'єднаних у 23серогрупи), які належать до II групи патогенності. Резервуаром та джерелом збудників у природі є багато видів дрібних ссавців (сірі шури, полівки, водяні шури, домові миші тощо), комахоїдні, дикі та промислові тварини (олені, кабани, ондатри тощо), птахи. В антропоургічних осередках–сільськогосподарські тварини (свині, велика рогата худоба, коні), свійські (коти, собаки) та промислові тварини, які вирощуються на тваринницьких фермах (нутрії, чорно-бурі лисиці тощо), домашні птахи, синантропні гризуни (сірі шури, домові миші тощо). [1 - 2]

В Україні поширена найважча форма хвороби - іктерогеморагічний лептоспіроз. Показник загибелі свиней досягає 20 – 25%. Украй неблагополучна ситуація склалася в Чернігівській, Донецькій і Київській областях. На території Європи цей різновид захворювання зафіксований тільки в окремих регіонах Італії.Серед спільних хвороб для тварини і людини лептоспіроз має суттєве значення, його справедливо відносять до числа найпоширеніших зооантропонозів. Численні дослідження підтверджують, що у сільськогосподарських тварин з різних природно – географічних зон спостерігається різна

етіологічна структура лептоспірозу, що залежить від особливостей прояву епізоотичного процесу. Попре досягнуті успіхи, проблема лептоспірозу була і залишається актуальною. [8 -10]

Метою даної роботи розробити ефективну схему для проведення лікування свиней при лептоспірозі .

Матеріали та методи дослідження

Дослідження проводили на базі Носівської районної державної лабораторії ветеринарної медицини. Об'єктами вивчення були сироватки крові від свиней, яких підозрювали в захворюванні на лептоспіроз. Сироватки досліджували в РМА з 7 лептоспірозними антигенами: *canicola*, *icterohaemorrhagiae*, *tarassovi*, *hebdomadis*, *gripptophosa*, *romona*, *sejree*. В реакції мікроаглютинації в якості антигену застосовували еталонні штами лептоспір або їх аналоги, що рекомендовані Центральною регіональною лабораторією ветеринарної медицини.

Результати реакції оцінювали в хрестах по чотирьохбальній системі:

++++	аглютиновано	100 %	лептоспір;
+++	аглютиновано	75 %	лептоспір;
++	аглютиновано	50 %	лептоспір;
+	аглютиновано	25 %	лептоспір;
–	(знак мінус) - аглютинація відсутня.		

Аглютинація проявлялася в склеюванні лептоспір і утворенні павучків. Павучок включав від 3-5 до декількох десятків і навіть сотень лептоспір. Вільні кінці лептоспір зберігали рухомість. Позитивною вважали реакцію, що оцінена не менше ніж на два хреста в розведенні 1:50 у не вакцинованих тварин і в розведенні 1:100 у вакцинованих, при відсутності аглютинації в контролі.

В результаті проведених серологічних досліджень сироваток крові було встановлено 20 голів серопозитивних тварин.

При встановленні діагнозу розробили метод лікування свиней антибактеріальним препаратом тілозоміколь 20% в поєднанні з ципрофлоксацином та стимуляторами метаболічних процесів.

Результати власних досліджень.

В ТОВ ім. Стратілата Носівського району Чернігівської області при епізоотичному обстеження господарства встановили , що серед хряків-плідників з'явилися ознаки хвороби у 7 з 18 хряків. У них спостерігалася температура тіла до 40-41,5 °С, в'ялість , розлади шлунково-кишкового тракту, що проявлялися проносами, що періодично змінювалися на запор. У тварин відмічалось пожовтіння шкіри вух, черева, склери очей, спостерігається гемоглобінурія, дихання прискорене, швидка втомлюваність. Споживання корму і води в нормі.

На підставі клінічних ознак в державну лабораторію ветеринарної медицини Носівського району були направлені сироватки крові від свиней в результаті яких в реакції мікроаглютинації у 7 пробах, які належать хворим хрякам, проби реагують з серогрупою *L. Icterohaemorrhagiae* 1:100 та 1:150 . З метою виявлення хворих свиней серед свиноматок та ремонтного молодняку було проведене дослідження сироваток крові від 159 свиноматок та 45 голів ремонтного молодняка . Дослідження показало , що серед ремонтного молодняку позитивно прореагувало 13 голів з серогрупою *Icterohaemorrhagiae* 1:100 та 1:150

В результаті поставленого діагнозу були вжиті заходи для ліквідації захворювання:

- всіх позитивно реагуючих тварин перемістили в ізолятор ;

- виявили передбачуване джерело зараження – гризуни, що є природними носіями лептоспір провели дератизацію;
- провели вакцинацію всього сприятливого поголів'я та дезинфекцію приміщень ;
- розробили схему лікування ;

Для проведення лікування та визначення економічно вигіднішої, лікувально - ефективнішої схеми лікування тварин поділили на дві дослідні групи по 10 голів.

Таблиця 1

Схема лікування свиней при лептоспірозі

Лікувальні засоби	Перша група	Друга група
Антибактеральні	Тілозоміколь-20% 1мл./10кг.	Бровацилін 10.тис./кг
Стимулятори метаболічних процесів	Глюконат кальцію 20 % 5мл./10 кг	Глюконат кальцію 20 % 5 мл./10 кг
Вітамінні	Тривітамін АДЕ 0,2 мл/ кг.	Тривітамін АДЕ 0,2 мл/кг.
Антисептик сечових шляхів	Ципрофлоксацин 500 мг. 2 рази на добу/10 діб	Фуразолідон 150г на 250 кг корму протягом 10 днів.
Проносні	Бі-соль	Бі-соль
Розчинник		Натрію-хлорид 0,9 %

В обох групах тварин клінічні ознаки хвороби почали зникати дуже швидко. Вже на 2 день відмічено покращення загального стану, температура тіла, пульс, дихання в межах фізіологічної норми, на 3 – 4 день лікування почали зникати симптоми хвороби – тварини помірно активні, порушень з боку шлунково – кишкового тракту не виявлено, гемоглобінурія не ресструється. На п'ятий день лікування бровациліном одна тварина загинула, що свідчить про меншу його ефективність перед препаратом тілозоміколь 20% виробництва Бровафарма., після лікування яким на 10 день клінічні ознаки повністю зникли.

Здоровому поголів'ю тварин які належать господарству провели вакцинацію полівалентною вакциною проти лептоспірозу 1 – 2 варіанту внутрішньом'язево в дозі 10 см³. Склад 1 варіанту - L. Icterohaemorrhagiae, L. Canicola, L. Pomona, L. Tarassovi, 2 - L. Grippotyphosa, L. Pomona, L. Tarassovi, L. Sejroe. Поствакцинальних ускладнень у тварин протягом тижня після вакцинації не виявлено.

Враховуючи економічну ефективність, його широкий спектр дії (можливість негативно впливати на супутні та вторинні інфекції) доцільним є застосування саме цього препарату. Після проведення лікувально-профілактичних заходів клінічна картина зникла, дослідивши сироватки крові свиней через місяць титр антитіл знизився до 1:50 – 1:100 .

Висновки:

1. При дослідженні сироваток крові, від хворих свиней виявили, що домінуючим сероваріантом лептоспір є L. Icterohaemorrhagiae.

2. Кращий терапевтичний ефект при лептоспірозі свиней, спричиненому L. Icterohaemorrhagiae, проявив антибактеріальний препарат тілозоміколь 20% в поєднанні з ципрофлоксацином.

3. Затрати на лікування за «схемою»: тілозоміколь 20% в поєднанні з ципрофлоксацином склали 386,4 грн., в тому числі на одну тварину 38,64, за другої «схеми»: бровацилін в поєднанні з фуразолідоном склали 607,57, в тому числі на одну тварину 60,75.

Перспективи подальших досліджень. Планується провести дослідження резервуарних носіїв лептоспірозу у природі – щурів в умовах господарства по відгодівлі свиней та встановити циркулюючі сероваріанти серед них.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Атамась В.І. Етіологічна структура лептоспірозу сільськогосподарських тварин в Одеській області /В.І. Атамась, В.А. Довгань, В.М. Василевський, та ін. // Ветеринарна медицина України -1997.-№7.- С.20-22.
2. Бабенко Н.П. Роль серых крыс в эпизоотологии лептоспироза на правобережной Украине // Н.П. Бабенко, В. И. Соловьев, Г. А. Трикоз и др. // Материалы Всесоюзной конференции: "Эпизоотология, эпидемиология и специальная профессиональная информация болезней общих для человека и животных". Львов, 1988. – С. 139 – 140.
3. Бусол В., Епізоотичний моніторинг лептоспірозу /В.Бусол., О Кучерявенко., В. Пустой., та ін.//Ветеринарна медицина України.-2002-№6-С.6-9.
4. В.Ясулайтане., Заболеваемость лептоспирозом в Литве1989-1999гг /Иоцент Р., Ашоклене Л., Антанавичюс И., // Информбюро по контролю за инфек. заболеваний в Северной Европе.-2001. – Т.3. - №1. С.41-50.
5. Полищук С.В. Изучение етиологической структуры лептоспироза сельскохозяйственных животных в хозяйствах Автономной Республики Крым // Зб. «Ветеринарна медицина» / Інститут експериментальної та клінічної ветеринарної медицини УААН. – 2000. – Вип. 78, т. 1. – С. 18-19.
6. Соболева Г.Л., Распространённость и этиологическая структура лептоспироза животных в России/Г.Л. Соболева, А.Н. Панин, Ю.А. Малахов, // Ветеринария.2000.-№12. С.11-14.
7. Стулова В. Організація та проведення заходів профілактики лептоспірозу у Запорізьській області. // Ветеринарна медицина України. Київ, 2005. - № 8. – С. 19.
8. Thiermann A.B. Bovine leptospirosis: bacteriologic versus serologic diagnosis of cows at slaughter // Amer. J. Vet. Res., 1983, 44. - № 12. – P. 2244 – 2245.
9. Singh S.P., Uppal P.K. present position of prevalence of leptospira agglutinin in Indian cattle // Indian Vet. J., 1983, 60. - № 2. – P. 147 – 149.
10. Rao A. Seshagiri, Roa P. Krishna, Ramakrishna K., Reddy B. Dhananjaya. Serological and clinical evidence of leptospiral infection in horses // Indian Vet. J., 1985, 62. - № 4. – P. 273 – 277.